

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru mearșle pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălăitate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 1522 Plea.

Cerculariu

cătră onoratele oficii parohiale și onorații membri, ordinari și estraordinari, preoți și mireni, ai sinodului protopresbiteral electoral din protopresbiteratul greco-oriental al Zarandului.

Subscrisul, primind prin ordinațiunea Venerabilului consistoriu arhidiecezan din 2 Aprilie a. c. Nr. 1522 Plen. onorifica însărcinare de a conduce alegerea de protopresbiter al tractului Zarandului, am onoare a convoca prin aceasta sinodul protopresbiteral electoral pe **Mercuri în 6/18 Iunie a. c. la 10 oare înainte de ameași** în biserica din opidul Brad pentru sevrșirea alegerii de protopresbiter, spre care scop onorații membri ai sinodului protopresbiteral al tractului Zarandului, ordinari și estraordinari, preoți și mireni, sînt poftiți a se presenta în ziua și locul designat spre a participa la alegerea de protopresbiter; ear onorații membri ai comitetului protopresbiteral, preoți și mireni, la ședința preconsultătoare pe Marți în 5/17 Iunie a. c. la 4 oare după ameași în sala gimnasiului nostru din Brad.

Servițiul divin, împreunat cu chemarea Duchului sânt, se va începe la 8 oare înainte de ameași în biserica din opidul Brad, la care toți membrii sinodului sînt poftiți a participa.

În sensul §. 15 din instrucțiunea Venerabilului sinod arhidiecezan acest cerculariu, la care se alătură sub % și lista membrilor sinodali, se comunică onoratelor oficii parohiale din protopresbiteratul Zarandului, ca în cea mai de aproape Duminecă ori serbătoare se-l publice în toate bisericile parohiale. Sibiu, în 21 Maiu 1884.

Moise Lazar m. p.,
comisariu consistorial.

Ad Nr. consist. 1313 pl. 1884.

Onoraților membri ai sinodului protopresbiteral gr.-oriental al tractului Cămpenilor.

În legătură cu cerculariul subscrisului dto 15/27 Maiu a. c. Nr. 1313 pl. se aduce la cunoștința on. membri ai sinodului protopresbiteral, preoți și mireni, ordinari și estraordinari, că sinodul electoral din cauze neprevăzute se amână pe **Joi 7/19 Iunie a. c.**,

FOIȚA.

Un călugăr revoluționar.

(studiu istoric.)

Lupta între știință și superstițiune, între nișuința de a câștiga libertatea națională și între subjugare, între libertatea conștiinței și între intoleranța, ce predomnesce și cărmuesce veacul nostru, ne revoca în memoria timpuri trecute cu asemenea lupte, și anume secul al 15-lea.

Însă atunci lupta purtată cu mai mare vehemență, cu mai mare sâlbăcie, nu s'a sfârșit cu una nouă subjugare a spiritului, pentru că atunci pe câmpul politic lupta nu se portă pentru libertate și unitate națională, ci numai pentru puterea puternicilor, și pe câmpul religios, nu pentru libertatea cugetării, ci numai pentru intoleranța credinței.

La fărmerii riului Arno, în orașul înfloritoriu Florența, unde după datina evului mediu, conform dreptului pumnului, se ridicau palatele întărite și morose, unde fie-care cive și inchipuia a fi un suveran și declară a nu fi nici supusul papei, nici al imperatului, și unde totuși poporul întreg ajunsese a fi supus unei familie de comercianți, acolo s'a încins lupta cea mai inversunată între extreme, cea

ear întrunirea comitetului protopresbiteral pe Mercuri 6/18 Iunie.

Ceea-ce on. oficii parohiale se binevoiască a aduce la cunoștința publică, și cu deosebire a ddor deputați din respectivele parohii.

Sibiu, 21 Maiu (2 Iunie) 1884.

Comisariu consistorial
Zacharia Boiu m. p.

Sibiu, 21 Maiu 1884.

O mișcare vie se observă preste întreagă Ungaria și Transilvania. Tot ce are țeara mai inteligent, mai distins, și mai cu influință s'a pus în mișcare. Alegerile dietale sunt la ușă, și această împregiurare a provocat mișcarea de care este vorba, această împregiurare o justifică, și tot ea ne împune și noue sânta detorință a ținea în evidență ori ce se întâmplă în giurul nostru.

Națiunea română din detorință cătră patrie și cătră sine și-a pus și ea în mișcare tot ce are mai inteligent, mai distins și mai cu influință. Detorințele noastre de cetățeni și români ne au îndemnat și ne indeamnă ca la toate ocașiunile date, să ne manifestăm și noi, să dovedim lumii, că cine sîntem, și ce voim.

De două zile pe stradele Sibiului se poate observa o mișcare neobicinuită. O seamă a inteligenței noastre se află întrunită în Sibiu spre a decide asupra ținutei poporului român în numele căruia vor vorbi și vor lucra. Țicem poporul român, căci noi suntem în clar cu ceia ce țicem. Țicem poporul român, și aceasta o accentuăm, că se putem reveni, căci vrînd nevrînd trebuie să revenim, suntem provocați ca să revenim.

Românii adunați la Sibiu sînt convocați aicia pe baza programei satorite la anul 1881. Pe când scriem aceste, frații nostri pre cari cu sinceritate i-am salutat în mijlocul nostru, s'au pronunțat poate cu privire la ținuta lor politică în fața alegerilor.

Cu Dumneșeu! le-am țis în numărul precedent al țiarului nostru. „Cu Dumneșeu” i întimpinăm și acuma, și „cu Dumneșeu!” sînt cuvintele noastre la decisiunea lor cu privire la scopul pentru care s'au întrunit.

Sîntem una în pretensiunile noastre naționale, una în aspirațiunile noastre. Alergăm spre o țintă comună pe diferite căi. E întrebare nedeslegată încă dacă pre ambele căi umblând, facem serviciu națiunii. E întrebare dacă pre una sau ceialaltă

mai sâlbatecă trânta pentru puterea asupra trupurilor și a spiritelor, acolo s'au învîrtit ar nele cele mai puternice pentru a ridica idei la domnire.

Da, în Florența trăia un spirit viu și cerbicos, și ceea ce n'ar fi succes nici unui despot prin cea mai sângeroasă putere, aceea succese familiei Medici prin violenție, dârnicie, luxu și lingusire. În anii 1437—1471 acești comercianți dibaci, cari speculau la suprema putere în stat, cheltuiră 663,755 floreni în aur pentru zidiri publice, contribuțiuni și mile, și prin aceasta praxa ei totdeauna se aflau în fruntea statului, fără a-și fi arogat aceasta pozițiune. Ei ocroteau artele și științele. În palaturile lor, cari cu încetul și pre nesimțite deveniră curți domnesce, se întâlneau poeți, pictori și alți artiști. Prin aurul lor înfioreau minunații artiști Brunelleschi, Donatello, Ghiberti și Massaccio, a căror opuri și astăzi pun în uimire pre cunosători frumosului. Însă nici unul dintre membri acestei familie calculatoare nu desvolta așa strălucire domnească ca Lorenzo magnificul. El, provocat de respectivii domnitori, indusmăniți, mijlocea împăciuirea lor; în cas'a sa intrau și ieșau domnitori dela meadăși și meadănoapte. Imperatoarele German se țărăia pentru dobîndirea favorului lui Lorenzo, și papa trebui să renuncie la Florența, pre care cu ardore o poftea.

În același an, în care Columb descoperi o țeară nouă, sta la patul de moarte a lui Lorenzo

umblând, aducem mai mari foloase, și e întrebare, dacă stricăm umblând pe ambele, sau dacă una numai e cea mântuitoare sub egida solidarității.

Nu este aci timpul și locul de a responde la aceste întrebări nedeslegate. Sîntem uimiți atinși de numărul inteligenței române într'unite aici, și cu încredere privim la delibărările ei.

Una însă voim să o clarificăm încă odată, și ar fi bine să ni se facă posibil de a nu mai reveni asupra ei.

Bărbații întruniți aici stau pe baza programei dela 1881. Aceasta se scie. Comitetul esecutiv al conferenței dela 1881 este tare dispus a vorbi în numele națiunii române, și noi la o altă ocașiune ne-am chiarificat în privința aceasta. Credem deci că stăm pe teren real, bine sciind că mistificările întru nimica nu sînt inferioare aroganței, care în veci nu vîdesce pe omul serios. Demnitatea corporațiunii, care până eri cu adevărul ei nume „Comitetul partidei naționale române” se numia, nu suferea nici o scădere, dacă reflectând la actualitate, cel puțin în aceste momente nu apostrofa și provoca. Demnitatea conferenței credem noi că pretindea, ca să fim serioși cel puțin acuma, după ce ne am luminat, și am vîțut, că cu animositățile numai merge, și că bunavoința atât e de vîdită din toate părțile încât păcat de cuvintele pierdute.

Seriositatea și demnitatea cuvîntului presidial, rostit la deschiderea conferenței de eri, a trebuit să pună în respect pre ori și ce român cu inimă și cap. Raportul comitetului despre activitatea de trei ani încă ne-a pus în respect, și dacă e să fim, ceia ce sîntem, sinceri în părerile noastre, noi o mărturisim, că trebuie să complimentăm pre comitet pentru cele făcute. Încât au fost lucrările lui inspirate de tact politic și esecutate cu privință la împregiurările date, nu vom discuta acuma.

Nu vom provoca fiind provocați, și din cât se poate vom fi cruțatori. O dorință pie sau pe latinesce vorbind un „*pium desiderium*” a condus pe comitet la facerea raportului. Dorința aceasta încă va rămănea dorință noi o vom respecta. Trecînd înse marginile, trebuie să luăm poziție.

Se țice că conferența va fi sau doară și este fidelă espressione a întregii națiuni române.

Noi n'am voit să fim coarda discordantă în perfecta armonie ce domnesce tocmai acuma între noi. Credem că n'a fost la loc nici în raportul comitetului această coardă discordantă. Valoarea lui nu câștigă prin o frasă nimica, perde însă mult dacă ne vom pune să analizăm această fidelă espressione

Medici, magnificul, un călugăr, pre care Lorenzo l chemă anume, ignorând pre spiritualul (duhovnicul) seu propriu. Acest călugăr ceru dela moribundul Lorenzo trei: Speranța la îndurarea lui Dumneșeu, reîntornarea a tot ce a câștigat pre nedrept și restituirea libertății florentine.

Însă Lorenzo Medici, care sta la poarta întunecoasă, promise voios numai cea întâia, a doua promise fără voie deja, eară a treia o denegă hotărît și indignat. La aceasta bietul călugăr se departă neclătit de lângă bogatul și puternicul Lorenzo, pre care împăratul și papa l respecta; călugărul denegă lui Lorenzo absoluțiunea (deslegarea). Aceasta o făcu priorul (capul) mănăstirii dominicanilor Sânt-Marcu din Florența: *Girolamo Savonarola*.

Cu țece ani mai înainte, în vîrstă de 30 ani veni altul la Florența. În Ferrara avuse leagănul seu, eară la universitatea din Bologna avea catedra sa. Idealurile sale erau foarte deosebite de spiritul tempului. Precând copii miscăcioși însă frivoli ai acelu secol, sorbeau din greu plăcerile vieții în frumoasa Italia, seriosul dominican se lepădă de aceste plăceri, trăia și lucra cu atât mai învîpăiată patimă pentru religiune și virtute, pentru libertatea și unitatea poporului și a patriei sale.

Însă chiar pentru că Savonarola se însufleția astfel pentru religiune și vîrtute, era adversariul papilor, celor mai înverșunați inimi și persecutori de pre atunci ai acestor idealuri. Acest duch (spi-

a întregii națiuni române chiar și după vestita porțiune de 2,999,950:50.

N'am stricat noi armonia și nu este vina noastră, dacă sînt oameni, cari dacă nu pot face ceva și pește realitate, se simt rău dispuși. Demnitățile interne a conferinței n'are lipsă de înfrumusețări măiestrite. Să fim reali, să respectăm la fie care om ceea ce dînsul are, i este permis să aibă, și i șede și bine să o aibă.

Cu chipul acesta conferința din Sibiu dublu va câștiga în ochii oamenilor cu judecată, și nu noi vom dice că ea este mască pentru ascunderea adevăratelor intențiuni.

Conferința românilor cu programa dela 1881.

Cetitorii diariului nostru știu deja că pe ziua de 20 Maiu a. c. stilul vechiu, românii aderenți la partida politică națională cu programa dela anul Domnului 1881 fură convocați aici la Sibiu spre a delibera în obiectul: ce ținută se observe față cu alegerile dietali. Nu este necunoscut nici modalitatea întrunirii românilor cu programa dela 1881. De două zile stradele noastre ne dau aspect drăgălaș. Preste 150 delegați din toate unghiurile locuite de români sînt deja aici în Sibiu, și inima ne saltă la privirea marcatelor fisionomii simpatice ochilor noștri și scumpe inimilor noastre. Ne sînt simpaticele, căci proverbul străbun dice; „*Similis simili*” — și ne sînt scumpe căci românul în ziua de astăzi numai cu român se mai poate înțelege.

Conferința convocată și întrunită la Sibiu va fi una dintre cele mai importante în viața noastră națională. Acuma ca nici odată încă relațiile noastre interne sînt de tot încordate. Partidele politice din sinul nostru s'au manifestat în toată țara lor. Una se credea în culmea puterii sale, despre cealaltă lumea s'a fost dat a nu mai vorbi. Dintr'odată conferința dela Pesta și diarul „Viitoriul” dovedesc în fața lumii că românii activiști nu vreau se fie socotiți între morți. Pășirea românilor activiști cu atîta forță n'a ramas fără efect la vechii passivisti, cari remaniții prin unii dintre luceferii vechilor activiști, vreau se prepare o situație, după vederile lor proprii, fără reflectare la situație. Prin urmare vom avea situație fără situație, sau mai corect vorbind, vom avea situație după cum noi am vrea să fie. De sine se înțelege aceasta numai în teorie. Și aici „noi” este întreagă națiunea română.

Conferința s'a deschis la 10 oare înainte de ameași. După cuvîntarea presidentului comitetului domnul avocat Parteniu Cosma și raportul comitetului a urmat constituirea biroului.

De president s'a ales domnul Dr. Ioan Rațiu, notari domnii Jeronim G Barițiu, amplotiat la banca „Albina” și Stefan Velovan, director la institutul pedagogic din Caransebeș. S'au prezentat apoi credenționalele delegaților și s'a ales o comisie de 9 pentru verificarea acestor delegați. Delegați prezenți verificați sînt pînă acum 154.

S'a constituit după aceasta definitiv biroul alegîndu-se lângă domnii amintiți deja domnul Georgiu Popp de Basesci de vicepresident.

În urmă s'a ales o comisie de 30 pentru facerea propunerilor în privința ținutei politice a românilor, în numele cărora vorbesce și lucră conferința. Cu acestea s'a încheiat ședința primă.

rit) al opozițiunii crestino-morale contra așa numiților succesori ai s. Petru, n'a fost nou în Florența și în Italia. Deja cel dintău cetățian al Florenței nemuritoriul Dante fripse fără îndurare în scrierile sale pre papi, și încă într'o situațiune tare nerespectabilă; Petrarca ingeniosul bard al amorului isbise ascuțitele săgeți ale satirei sale contra nemoralei curți papale din Avignon, pre care-l numi „noul Babilon” Marsiglio, fiul lui Petrarca, dovedi că papatul este o usurpațiune, carea fu și de adevărata istorie și de adevărata constituțiune a creștinismului condamnată (osîndită). Astfel cugetă și Savonarola.

Primele sale încercări de a-și predica principiele nu succesară, și lipsindu-i de tot frivola eleganța a predicatorilor de atunci, de la cari se aștepta toate mai iute de cât credința și vîrtute nu-i mirare, că ascultătorii lui erau rari. Neîndestulit părăsi Florența și predica în alte orașe, unde prezentându-se mai curagios și mai înțelepțesc, fu mai norocos și în scurt timp i se duse vestea. Biserica mănăstirii, în care predica, neputînd cuprinde mulțimea celor, cari ascultau cuvintele sale răpitoare, trebui să predice în catedrală, și nemijlocit după discursurile sale se vedeau păcătoșii cutreerați grăbind a îndrepta după puțință greșelile lor.

Acest succes Savonarola l mulțami numai preamăririi moralei; și dacă s'ar fi restrins el numai la

Cuvînt de deschidere

pronunțat de către președintele adunării domnul Parteniu Cosma.

Domnilor! Ca președintele actual al comitetului permanent central instituit în conferința dela 1881, Ve salut din inimă ca pe unii ce la apelul comitetului în timpurile aceste grele cu rară abnegațiune a-ți binevoit din mari îndepărtări a Ve osteni la acest loc extrem al patriei comune pentruca împreună să ne consultăm asupra marelui ceștiuni, care pusă la ordinea zilei, agitează toate spiritele cari se interesează de soarta patriei.

Di secretariu al comitetului va avea norocirea a Ve raporta despre momentele principale ale activității comitetului, eu Ve cer voia să-mi permiteți pe cât se poate de scurt a Vă atrage atențiunea asupra situațiunii noastre în general.

Dela ultima conferință generală s'au petrecut lucruri în patria noastră, la cari noi nu ne am putut aștepta.

Programa partidei naționale a produs o înverșunare generală atît la guvern, cât și la toate partidele politice, ba agitat prin jurnalistică pot dice că la întreg elementul maghiar.

Numai decît la alegerile din 1881, s'au pus în mișcare toate petrele în contra candidaților naționali.

S'au folosit toate mijloacele permise și nepermise numai ca să se închidă cu deseversire ușa parlamentului de naintea partidei naționale.

În acest punct s'au unit toate partidele, și astfelu partida națională, carea nu poate, și nu voesc să lupte cu altfel de arme decît cu arme morale, a fost bătută în toate cercurile electorale afară de al Caransebeșului.

Prețesutul a fost mai cu seamă punctul 1. al programei pentru cei din Ungaria, ear pentru cei din Transilvania și rezistența passivă.

Dar considerînd că chiar în fruntea programei se dice că „partida națională va lucra pe teren legal” pentru esoperarea drepturilor cuprinse în programă, și considerînd cele petrecute de atunci în coace față de celelalte puncte ale programei, trebuie să constatăm, că acela a fost numai prețesut, pentru ca să se poată intimida un popor, care de seculi a dat dovești că este consciu de sine și nu este aplecat a se desnaționalisa.

Singur numele „partida națională”, „deputat național” este de ajuns, ca fără deosebire, guvern, partide politice și jurnalistică la auzul lui să te întimpine cu antipatiă, precînd ei toți fac numai politică națională maghiară în parlament, în oficiu și în societate.

Într'un stat poliglot, într'un stat unde legislațiunea s'a simțit îndatorată, cel puțin la vedere, a garanta prin lege egala îndreptățire a naționalităților, într'un stat în fine unde chiar din gura Monarhului auzim încurajare pentru dezvoltarea naționalității noastre, o programă ca a noastră numai esagerată nu se poate numi.

Nu vor să auză de autonomia Transilvuniei, dar pentru aceea în toate cestiunile, cari privesc pe fosta clasă privilegiată, cum sînt bună-oară legea electorală, legea agrară etc., se aduc și se fac dispozițiuni speciale pentru Transilvania, aceea însă să fac fără concursul poporului care formează majoritatea locuitorilor ei, și nu numai nu se fac

predici morale putea trăi toată viața sa în linisce și necouturbat

Însă mai întăiu el păsă fără sfială contra iubirii de pompă, a imoralității și a despotismului puternicului Lorenzo, și după moartea acestuia, contra necredinței și a imoralității, ce domnia atunci la preoți în mănăstiri. El începu cu claustrul seu propriu, unde el ca capetenie elimină tot soiul de lux, introducînd eserciție pie. Aceste reforme dederă de astfel de resunet, în cât toate mănăstirile din Foscană în scurt timp se subordinară și-și îndreptară ordinea vieții sub conducerea lui.

Însă papei din Roma, așa numitului locuțiitoriu a lui Christos, i conveni mai puțin aceasta severă alipire a călugărului la învățăturile lui Christos. Pre deasupra pre acel timp scaunul papale l ocupă tocmai cel mai îngrozitoriu monstru ce a pătat cîndu-va nu numai tronul papale, ci preste tot vr'un tron în lume, imoralul, necredințiosul și neconștientosul Alesandru al șeselea, din familia Borgia, tata la trei copii, cari ca prinți trăiau la curtea s'a. Grelele și numeroasele păcate ale acestui monstru Savonarola le atacă cu toată franchetia de pre amvon. Pentru a-l face se tacă, papa i oferî scaunul de arhiepiscop din Florența și pălăria de cardinal. Însă Savonarola respinse cu indignațiune aceste mituiri și continuă a agita contra isvorului mituirilor. Dară aceasta o plăti amar.

(Va urma.)

nici măcar încercări pentru de a face posibilă acestui popor conlucrarea la dirigerea sorței sale, dar nici românilor din Ungaria propriă nu li se permite ca se treacă peste pragul parlamentului, dacă o spun a priori că voiesc să lucre în sinul legislațiunii în direcțiunea aceasta.

Usul limbei naționalităților nu numai că a ramas eschis în justiția, dar în multe comitate s'a scos chiar și din afacerile comunale tot numai prin ucazuri de ale șefilor.

La aplicarea funcționarilor nu numai că nu se consideră naționalitatea poporului, pentru care se aplică, dar din contră se scot din posturi aceia cari sînt în sinul poporului dacă acela nu este maghiar, fie ei chiar cei mai adicți aderenți ai partidei guverniale.

Legea despre egala îndreptățire a naționalităților este numai reclam în afară, dar literă moartă și obiect de batjocură în intru, ear în o parte esențială — relativ la învățămînt — alterată în mod indirect în detrimentul naționalităților.

Autonomia bisericească în mod foarte simțitoriu jignită, biserica română degradată la un rol foarte umilitoriu pentru densa.

Învățămîntul în scoalele confesionale jignit deja de mai nainte în eficacitatea de progres, împedat și mai mult prin noua lege pentru scoalele medii.

Din vistieria statului nu numai că nu se încuviințează nici un ban pentru cultura noastră națională, dar din contră, casul din Caransebeș este dovadă eclatantă, că nici din avere noastră nu ni se mai permite ca să ne înființăm institute de învățămînt cu limba de propunere românească.

Legea electorală este tot cea vechiă cu toate abnormitățile sale, ear în aplicare față de naționalități nici aceea nu se consideră de neviolabilă.

Șovinismul de maghiarisare nunumai că nu s'a mai moderat, dar din contră în timpul mai recent s'a organizat peste patria întreagă astfel, încât astăzi demoralizarea este virtute patriotică, ear constanța de caracter este păcat strămoșesc de care românul numai prin botez s'ar putea curăți.

Libertățile publice față de români s'au vătămat în mai multe rënduri, ni s'au călcat biserici și scoli, ni s'au interzis adunări populare și electorale, s'au intentat procese criminale unor fruntași pentru că s'au folosit de drepturile ce compet ori-cărui cive în stat constituțional, și peste tot fără nici o cauză am fost suspicioși și tractați în mai multe rënduri ca unii, al căror loialitate și patriotism să trage la îndoială.

Se mai amintesc ceva și de sarcinile publice? Dacă în toate punctele anteriori n'am putut constata decît regres, aici — o simțim cu toții — trebuie să constatăm un progres, o perfecționare într'un grad fără esemplu la alte state civilisate în timp de pace, și durere nu putem spera ca progresul în această privință să se curme cînd; căci într'un stat, în care elementele ce-l compun nu se tractează cu măsuri egale, se recer puteri enorme pentru apărare și rămân puține la lucru, ear lucrul nu este binecuvîntat.

Un punct mai este în programa noastră, care acum trei ani a ramas nedeslegat, — cestiunea dualismului. Cred că a sosit timpul ca să ne putem pronunția și asupra acestui punct.

Eată Domnilor am trecut peste întreagă programa noastră dela 1881 fără ca să fi putut afla macar numai un punct în viața noastră publică de 3 ani, la care, cu privire la acelea lucruri, cari nu atîrnă dela noi — să putem odihni cu mulțumire.

Totul progresează numai spre mai rău, și dacă este ceva ce ne poate servi spre mîngăiere, este adevărul necontestaver, că în urma măsurilor luate prin conferința dela 1881, noi și cauza noastră am devenit mai cunoscuți atît în intru cât și în afară, și astăzi trebuie să observe și cei dela cari atîrna soarta noastră, că patria noastră nici față de români nu mai este baricadată cu muri chinezici.

Dar decît toate mai dureros este, că în urma agitațiunii presei fără consciință, ideile falsificate de patriotism, și șovinismul fără cumpăt, au inficiat astăzi întreaga societate maghiară, încât chiar dintre bătrâni vedem pe oamenii vîntori de popularitate trași în curentul de maghiarisare fără reson, însuși guvernul nu cutează să dee piept cu acest curent periculos pentru patriă, ear cei înțelepți se mulțumesc cu rolul de simpli privitori, și nu se știu orienta, să iee a mîna lampa lui Diogene, s'au să se consoleze cu fatala sentență „*mundus vult decipi ergo decipiatur*.”

Maghiarul n'are termin în limba sa pentru „ungur” și „Ungaria”.

Pentru aceea nu știe și nu voesc să facă deosebire între „ungur” și „maghiar”, ear statul ungar este identic în idea lui cu statul maghiar, a inventat în loc de stat „ideă de stat”, pe care o numesce „ideă de stat maghiar”, și pe toți aceia

priceapă această idee nedefinită, ci coroana Sântului Stefan nefalsificată de reii patrioți, de trădători.

pe strade, în adunări și în jurnale insultat românul, care ține la caracterul național, voiesc să rămână ceea ce l'a înnețu și să-și desvolte naționalitatea sa. Scim noi că „apa trece petrele, rămân” și că timpul va trebui să încete și acest parocism; cu toate acestea trebuie să ținem cont de morce dominează situațiunea de astăzi.

Nu-l putem vindeca la moment pentru că morce este impacient, nu voesc să vadă nici să, — a devenit nervos; — cu abnegațiunea scută românului și cu îndelunga răbdare, carea virtutea noastră, sper însă, că cu incetul îl vom ce la reson, îl vom face se recunoască, că suferă, noi suferă patria, că toți avem neapărată treptă de sprigin reciproc, că voim și trebuie să ne acăm unul cu altul, dar ca împăcarea noastră să folositoare pentru stat, trebuie să fie sinceră și rezervă, să fie împăcare între frați, care nu adă ca dintre frați unul să fie domn și altul servil lui.

Ear de a se împăca, nu este mai ușor subre decât cu românul, căci el care de seculi simte va se dăca a fi asuprit, nu țintesc asuprirea și-a nu așteaptă și nu doresce alta decât eptate.

Eată farmecul cu care poți câștiga mâna și na românului pentru totdeauna.

Una însă trebuie să o scie atât maghiarul cât și cine altul, care s'ar ocupa cu ideea de esnaționalisa pe român, că istoria de 10 de ani, a acestui popor și faptul, că românul butul tuturor persecuțiilor, tuturor tempestați-câte de seculi au trecut peste densusul, nu numai dispărut ci s'a oțelit și a ramas așa precum îl em astăzi, un popor consciu de sine, vigoros, er, accesibil și însetat după cultură, că acest ponici odată nu va renuncia la naționalitate sa, nu este și nu va fi material acomodat tru amalgamisare în alt element; deci pe cat timpul și forțele ce atât pe cale ofi-asă cât și pe cale socială se risipesc e acest scop.

După cele petrecute în periodul espirat și cu sebire în timpul mai recent față de români, se fi asteptând poate mulți ca se vadă petrecându-se ce noi scene cari ar fi respuns potrivit la provo-ce ni sau făcut și ni se fac mereu, se poate la unele locuri, și mai cu seamă la aceia carii nai din denunciarea românului trăiesc, ar fi bine-rită o astfel de ținută a noastră; — sîm sigur s domnilor că noi nu ne vom dejosii a respunde cele provocări, ci vom pertracta obiectele pentru i ne-am intrunit cu toată serioșitatea și cu dem-atea unui popor, care într'adevăr doresce a crea onțelegere sinceră și durabilă, o conviețuire, paci-ă cu confrății sei în patria pe carea totdeauna a rat-o cu fidelitate și loialitate și a susținut-o cu mp sângele seu.

Aceasta se ne fie busola în consultările noastre.

Să trăiți dlor!

Prin aceasta declar adunarea de deschisă!

Raportul

Comitetului electoral permanent al partidei naționale române către conferința electorală din 1884.

Onorată Conferință! Comitetul numit în conferința, reprezentanților alegătorilor români din țara și Transilvania în ședința dela 15 Maiu 81, cu privire la însărcinarea ce i s'a dat prin elusul de sub Nr. 13, 15 al protocolului confetei, are onoarea a raporta următoarele:

1. În deplină aprețiere a faptului constatat de conferință că soarta și situațiunea politică a nației române de pe teritoriul coroanei S. Stefan, nu este de loc cunoscută opiniunii publice din pa-și din afară, sau pe cât este cunoscută, cunoscința asta provine din isoavre turburate anume spre underea adevărului, comitetul și-a dat silința a pune un memorandum explicativ și detaliat, în care manuducerea istoriei din seculii trecuți și până iși a națiunii noastre a espus desvoltarea situaiei politice în care am ajuns.

Conform dorinței simțite de tot Românul că în l sincer și adevărat să luminăm mai întâiu pe lunile surori conlocuitoare în patria noastră că rtea noastră politică a devenit ne mai suportabilă prin aceasta să deschidem calea spre o înțelegere ească între popoară în interesul și pentru binele gloria scumpei noastre patrii comune, acest me-and a apărut mai întâiu în limbile patriei: româ, maghiară și germană, apoi pentru streinătamai îndepărtată în limba franceză. Toate pa-acestea edițiuni ne permitem ale presenta onora-

tei conferințe însemnând, că din edițiunea română au apărut la 1882: 2000 exemplare, din cea maghiară 700, din cea germană 600 și din cea franceză 750. În anul 1883 în urma necesității ce s'a arătat s'a retipărit edițiunea română completată prin actele conferinței în alte 2000 exemplare. Edițiunea română până la un rest de 300 exemplare s'au distribuit parte gratuit, edițiunile în celelalte limbi aproape exclusiv gratuit.

Anume s'au prezentat exemplare din memorandum tuturor factorilor politici ai patrie noastre, membrilor înaltului regim, membrilor parlamentului, presei periodice de diferite limbi și astfel credem a fi satisfăcut de a da aceluia cea mai estinsă publicitate.

În memorandum comitetul a căutat a esplica detaliat programa satorită în conferința din 1881. A documentat pe deplin cu istoria trecutului că pentru binele și fericirea popoarelor din patria noastră și pentru prosperarea acesteia nu există altă basă naturală și durabilă decât deplina egala îndreptărire politică a popoarelor din cari e compus statul, adevărată frățietate și libertate.

S'a arătat mai departe și aceea, că în situațiunea de astăzi creată popoarelor, egala îndreptărire nu e posibilă; dar s'a arătat totodată și modul cum ar fi posibilă aceasta, cum o dorim și cum o voim special pentru noi Români.

Espunând noi aceasta în mod sincer și loial credem a fi implinit dorința sinceră a fie-cărui român de a căuta și a arăta modul și calea pentru o înțelegere frățească între noi și elementul maghiar credem a fi probat pe de ajuns că voim buna înțelegere, adevărată frățietate și pe basa acestora pacea și înflorirea patriei comune prin armonia între toate popoarele ei.

Asfel noi ne-am făcut datorința patriotică. Dureri însă ca vocea noastră nu a aflat doritul și cu venitul resunet la factorii țării.

2. În privința părții a doua a însărcinării ce s'a dat comitetului în mai sus indicatul conclud, avem onoarea a raporta, că pe cât partida noastră era organizată, și pe cât deatribele electorali usitate în patria noastră au permis atât în Transilvania cât și în părțile Ungariei proprii locuite de români s'a executat programa dela 1881 în ce privesc al-gerile dietali.

Imediat după conferința din 1881 comitetul a aflat de lipsă a încunoscința pe alegătorii români despre conclusele aceleia și prin epistolele cerculare ddo 8 Iunie 1881/2 a cere concursul delegaților conferințiali, a președinților și membrilor cluburilor partidei la esecutarea acestei părți a programei noastre.

Resultatul a fost ca în Transilvania numai pe acolo s'au apropiat alegători români de urnele electorali, pe unde au fost duși preste voia lor cu presiune și terorism oficial, ori seduși prin viclene uneltiri. În Ungaria propriă s'au numit în mai multe cercuri candidați cu programa partidei noastre. După cum este însă cunoscut din decursul alegerilor din Baia de Criș, Beiuș, Cehul-Silvaniei și părțile banatice preste tot, din partea contrarie s'au pus în lucrare toate mijloacele pentru-că și în cele mai sigure cercuri ale noastre să devenim paralizați și delăturați.

3. Pentru-ca în municipalități și comune să se poată desvolta necesariă activitate în viața publică, comitetul prin epistola circulară ddo 18 Iunie 1882 a stăruit ca domni delegați ai conferinței din 1881 conform angagiamentului, ce l'a luat asupra-și sub punctul 16/13 al protocolului, precum și președinții comitetelor esecutive să îngrijească de rectificarea listelor electorali în timpul prescriis de lege Apropiindu-se finea periodului electoral 1881—1884, comitetul a privit de o datorință a sa, a pregăti cele de lipsă pentru convocarea acestei onorate conferințe. Spre scopul acesta prin epistola circulară ddo 10 Februarie st. n. a. c. ne-am adresat către toți membri conferinței dela 1881 cu rugarea să stăruiască, ca în toate municipiile să se reconstitue comitetele electorali și în fie-care cerc electoral locuit de români alegători subcomitete, cari să conducă atacerile electorali. În urma acesteia s'a organizat partida. Din rapoartele despre organizare aflăm a aminti, că în comitatul Târnavei mari ține-rea conferinței electorale publicate prin diare și anunciate oficiului magistrat din Sighișoara cu manifestă călcare a libertăților publice s'a suprimat prin organele politice administrative, dictându-se pedeapsa în bani asupra convocărilor conferinței.

Fiind astfel partida reorganizată, acest comitet a aflat de bine a susținea și pentru aceasta onor. conferințe sistemul reprezentativ pentru ca să participe prin bărbații sei de încredere toate cercurile, și astfel concludese ce se vor aduce aici să fie și în formă și în faptă espresiunea voinței națiunii române. Invitate prin epistola circulară ddo 12/24 Martie /, cercurile electorali sau intrunit în conferințe și dechiarând toate neclătită perseverare la

solidaritatea națiunii și aderența la programa ei satorită cu unanimitate la 1881, V'a ales pe D-voastră de interpreți ai voinței lor.

Dintre obiectele singuraticice cu a căror desbateri s'a mai ocupat acest comitet aflăm a aminti, că lipsa de mult simțită de un jurnal cotidian, organ al partidei naționale, precum și de un avânt literar mai puternic, lipsa manifestată și prin unele meetinguri și prin foile noastre naționale ne-a îndemnat a combina modul de întemeiere a unui fond pentru un Ath-neu, institut tipografic artistic înlesnitor edarei unei foi cotidiene și a tot felul de opuri literare folositoare.

Precând însă comitetul delibera alți bărbați particulari l'au prevenit înființând deodată două de asemenea diare, cari ne fac bune servicii în cauza națională.

Aceasta ne-a făcut de a nu pripi realizarea, ci a lăsa cauza aprețierii acestei conferințe.

Încheiând acest comit. raportul seu, cu aceasta privesc de încheiat periodul pentru care a fost ales și mulțămind partidei și respective națiunii pentru încrederea cu care l'a distins, depune mandatul seu în mâinile onor. conferințe.

Sibiu, 1 Iunie 1884.

Mai nou.

În Cluș revoluție de strade. Trăsuri cu decile stăramate. Bătăușii partida extremă, bătăușii cei guvernamentali. Mai mulți vulnerați de moarte.

Varietăți.

* (Concert.) Duminecă seara am avut și de serbătoare. Concertul domnului George Dima a reeșit foarte splendid, și noi dacă ar fi să avem vre-o pretensiune, aceia s'ar reduce numai la dorința noastră: de a auzi pe domnul Dima cât mai mult cântând, și de a-l vedea totdeauna în fruntea reuniuni române de cântări din Sibiu.

Vom începe cu numărul 4 din programă. Doamna Irena Nasta a esecutat cu multă desteritate, precisiune și eleganță piesele pentru piano a) Fantasie (Fis-moll) de F. Hiller, b) Finale din Sonate în Cis-moll (op. 27.) de L. van Beethoven.

Reuniunea română de cântări din Sibiu sub conducerea dirigentului seu, a domnului Dima, a cântat de tot frumos, și noi ar trebui să reproducem cele scrise până acuma cu ocasiunea concertului din urmă al acestei reuniuni, dacă am voi să aprețiem mai indetaiu compozițiile și esecutarea.

În fine ce vom dice despre domnul director de musică I. L. Bella, care cu cunoscuta-i măiestrie și bunăvoință a acompaniat pre domnul Dima și în Baladă „Mama lui Stefan cel mare” reuniunea română de cântări din Sibiu?

Domnul Dima a cântat ca totdeauna. Publicul prin freneticele aplause și-a manifestat îndestulirea.

Dacă talentul dă mână cu arta, se nasce frumosul și nu scim ce să admirăm mai mult, organul domnului Dima, sau arta cum scie domnia Sa esploata darul naturei.

* (Maial). Reuniunea română de cântări din Sibiu arangează Mâne — Mercuri — excursiunea sa în Dumbrava Sibiului. Începutul la 2 oare.

* (Muerea vindecată de boala iubitelui). Un drac de muere, nurlie, carea avea pe vino incoace, și-i sbura ochii din om în om, ca o pasirică din pom în pom, voia să pue coarne bărbatului. Acesta cum simți puse în gând să o vindece de patima iubitelui, însă cu un cusur subțire, așa ca să nu o dea târgului.

Voia, veți, să i arate că nu e vre un vlăduță și că nu-l poate îmbrobodi așa lesne.

El tot vedea trecând pe uliță nesce oameni, cari nici nu ședeau în partea locului nici nu semăna că au pre acolo vreo trebuință. Treceau ia așa în hai, hui, dichisiți și pomăzuți, scii ca lelițele. Lui nu-i bătu la ochi a bine acele sarta, ferta, de colo până colo, pe dinaintea casei lui, de cătră nesce oameni ce tot își aruncau privirile la ferestrele casei sale cu nesațiu.

Se făcu că pleacă afară la țară după trebuințele negoțului lui și diise:

— Nevastă, până a nu inopta sînt nevoit se plec la țară. Am aflat de un chiliper, și me duc numai decât: căci nu voiu să-l las dela mână.

— Ce! așa de cu grăbire vrei să pleci? Lasă că tei duce de dimineață.

— Peste poate. Eacă caii sînt prinși la căruță. Să ne vedem sînătoși.

Diise și plecă.

Femeea ca să nu piarză timpul, și trimise numai decât pe slujnică pe la toți cei ce îi tot bătea capul să le spue că bărbatu-seu a plecat la țeară.

Unul din ei, bumbăcar fiind de meseria sa, îi trimise în dar o făclie mare și vorbă ca să-l aștepte pe după aprinsul luminărilor.

Altul, ce era de meseria lui lipsan, îi dăruie o bucată de materie verde și vorbă ca să-l aștepte pe la miezul nopții.

Altul, porumbar din nascere, îi trimise o păreche de porumbei și vorbă că va veni pe când începă ziua cu noaptea.

În sfârșit cel din urmă, cofetar prăvăliaș îi trimise o tavă cu baciava și vorbă că are să vină să se pue pe chiulhan.

În timpul acesta bărbatul muerii cu pricina se întoarse binișor, și strecurându-se pe lângă uluci, isbutise a se furișă într-o cămăruță lipită cu casa. De pe fereștrică el văduse și aușise tot ce se petrecuse.

Iară dacă vădu că slujnica nu se mai duce nicăiri, înțelese că trebuie să se arate Vezi că el nu voia să-lase nevasta să cază în păcat.

Și, piș, piș, ușurel ca fulgul, eși și se duse unde și lăsase căruța, se puse în ea, și cu sgomot mare intră în curtea casei sale.

Cum se dete jos din căruța, dete fuga în casă la soțioara lui, căutând la ea cu nisce ochi sperioși. Când îl vădu muerea, înlemnii și îngălbenii de frică.

Apoi ținându-și firea și luându-și inima în dinți, îl întrebă.

— Da, ce ai pățit bărbățele?

— Ce să pat, dragă nevestică? Iacă mam în-telnit cu un șarpe grozav de mare, mare tocmai

ca făclia de pe fereastră, și verde, verde, ca bucata de mătase de pe așternut. De nu sburam iute ca porumbeii de sub pat, mă mânca, vrăjmașul, ca pe baclavaoa din dulap.

Muerea se mai spăimântă o toană când îl aușii vorbind astfel. Ea pricepu că el scie tot. Și dându-i în genunche se rugă de ertare și se făgădui că în viața ei nu va mai face ceea ce a făcut.

Bărbatul își ertă muerea pentru astă greșală, dară și ea se ținu de cuvânt, căci vădu cu cine are a face.

Un culegător-tipograf.
După „Adevărul“.

* (Nefericirea te ajunge, când nici cu gândul nu gândești). Marți sara se preumbla pe strada principelui de coroană din Pesta o damă elegant îmbrăcată. Înaintea cafenelei Șoja deodată călcând pe o coajă de portocală se împedecă.

Doi domni, cari treceau pe lângă dâna, săriră într'ajutoriu, dar înzadar, căci dâna la moment cădu jos. Ridicându-o sus observară că sârmana necunoscută începe a se îngălbini. Practicul medic Dr. Löry, care din întâmplare trecea pe acolo, se duse repede la nenorocita damă, care de odată începu a chorcăi și peste câteva secunde și dete sufletul. Dr. Löry deschise îndată gura moartei și observă în gât-legi nesce bucăți rupte dintr'un șireag de dinți artificiali.

Medicul scoase câte-va fărâmituri mai mare parte însă din șireag astupa spirațiunii, ceea ce avu de urmare că se murii înecată. Nesce oameni încunoscini, despre trista întâmplare, și cadavrul fu în o lectică în casa rece din Spitalul Roche. Câte-va minute se petrecu pe strada Ke scenă dureroasă. Servitorul băncii de escompt Rada aflase dela un cunoscut că soției sale întâmplat o nenococire pe strada principelui de roană. El se grăbi se ajungă în fața locului și că soția sa fu transportată în casa rece. Bărb alergând văierându-se cât putea, ajunsese pe d lectica, oprî pe purtători și privi la moarta din tică. Cu un vaiet desperat se trânti la pământ, a recunoscut în reposata pe iubita sa soție. vreme ce vre-o câți-va oameni se încercau a lî pe sârmanul bărbat, cadavrul fu dus în spitalul chus, unde sosi îndată și nefericitul Rada, care venise în simțiri. Cu mare osteneală le-a suu îngrigatorilor a îndupleca pe nenorocitul să pască spitalul, de unde spriginit de mai mulți noscuți ajunse frânt de durere acasă.

Loterie.

Sâmbătă în 31 Aprilie.

Viena:	79	43	70	38	18
Timișoara:	39	26	28	43	57

Nr. 143

[739] 3—3

CONCURS.

Conform ordinațiunii Consistoriului archidieceșan dto 20 Martie a. c. Nr. 1120 B. se escrie concurs pentru îndeplinirea postului de paroch devenit vacant prin demisiunea parochului Veniamin Popoviciu jun. în parochia de classa III Chichiș cu filia ei Bastelec, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaie archidieceșană „Telegraful Român.“

Emolumentele sânt:

1. Casă parochială cu grădină de legumi de 973°□
2. Porțiune canonică, ce e a se cumpăra cu 500 fl. v. a.
3. Dela 41. familii câte una ferdelă de grâu, alta de oves și câte 30 cr. simbria lemnelor și câte 20 cr. la botezul Domnului.
4. Dela 40 familii câte una ferdelă veche cucuruz sfârmit, 15 cr. pentru lemne și 20 cr. la botezul Domnului.
5. Venitele stolari regulate în sinodul parochial ținut în 10 Aprilie an. curent.

Toate aceste emolumente dau un venit anual de 229 fl. v. a.

Dela doritorii de a ocupa acest post, se cere să cunoasca bine și limba maghiară și au de a-și așterne suplicile lor de concurs instruite în sensul statului organic, și a regulamentului congresual din 1879 pentru parochii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul fiesat.

Brașov în 15 Maiu 1884.

În conțelegere cu comitetul parochial
Ioan Petric,
protopresb.

ad Nr 124 1884

[738] 3—3

CONCURS.

Venind în vacanță 10 din ajutoarele acordate la învățacei de meserii în anii trecuți, se escrie prin aceasta de nou concurs la 10 stipendii de câte 25 fl. pe an, menite pentru tinerii români, cari voesc a învăța vre-o meserie, dar mai cu samă: rotăria, lemnăria (bărdășia), fărăria, măsăria, (tâmplăria), cismăria, pălărieria, curelăria, șelăria, mașineria agricolă.

Cererile au a se înainta comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului ro-

mân“ în Sibiu până la 20 Iunie st. n. 1884. — Cererile intrate mai târziu nu se vor considera.

La cerere se se accludă:

1. Atestat de botez, din care se se vadă, că concurentul este de nascere român și că are cel puțin vârsta de 14 ani.
2. Atestat scolastic, din care se se vadă, că concurentul are cel puțin cunoscințele, ce se predau în scoalele primare din Austro-Ungaria și se cunoască și o altă limbă folosită în țeară, precum maghiara sau germana.
3. Revers dela părinți sau tutori, prin care acestia se obligă, că vor lăsa pre fii sau pupili lor se învețe meseria, la care se aplică, până când vor eși sodali cu atestat în regulă.
4. Contractul, în original sau în copie vidimată, ce părintele sau tutorul concurentului a încheiat cu măiestrul, la care învățacelul este primit spre a învăța meseria.

Având învățaceii purtare bună în toate privințele, stipendiul conferit li se lasă în folosire până la terminarea învățaturii fiesată în contract.

Din ședința comitetului asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiu în 18 Maiu st. n. 1884.
Iacob Bologa, Dr. D. P. Barciannu,
v.-pres, secretar.

Nr. 176.

[741] 3—3

Concurs.

Ne reflectând nimenea la concursul publicat în „Telegraful Român“ Nr. 110, 111, și 112 din 1883 pentru ocuparea postului de paroch în comuna Broșteni, protopresbiteratul Mercurei, prin aceasta se prolungește acel concurs până la termenul de 30 zile dela prima publicare a acestuia.

Emolumentele sânt tot cele enunțate în concursul publicat în Nrii. suscitați ai „Teleg. Român“.

Se mai înseamnă că de present nu se află casă parochială, dar poporul s'a obligat a o edifica după ocuparea parochiei.

Concurenții sânt avisați a-și adresa cererile lor, instruite în conformitate cu legile esistente, până la termenul susindicat oficiului ppresbiteral al tractului Mercurei.

Mercurea la 15 Maiu 1884.

Oficiu protopresbiteral al tractului
Mercurei.

Ioan Droc,
protopresb.

Nr. 221.

(740) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan, lângă neputinciosul paroch gr. or. Iosif Gavrea dela Bendorf se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

Jumătate din toate venitele parochiei de cl. a III-a, care computeate la olaltă dau un venit aproape de 200 fl. v. a.

Concurenții au a-și așterne suplicile lor instruite conform statului organic și regulamentului pentru rochii din anul 1878, subscrisului cîu protopresbiteral până la termenul susindicat.

Comitetul parochial gr. or. din Bendorf în conțelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului nitei.

Nocrich în 15 Maiu 1884.

Grigorie Maier
adm. ppresbit.

Cărți bisericesci, literare și scolare.

Dela

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ ÎN SIBIU

strada Măcelarilor Nr. 47

se poate procura:

Portretul fericitului archiep. și metrop. Andreiu bar. de Șaguna în mărime de 50 × 66 cm. Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Portretul Esc. Sale archiep. și metrop. Miron Romanul. Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.

Portretul P. S. domnului episcop al dieceșei Caransebeșului Ioan Popasu. Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.

Portretul marelui mecenate Emanoil Gojdu. Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Condice scolare: Registrul, Matricula scolarilor, legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr.; Catalog de clasă legat din 10 coale 35 cr., din 15 coale 45 cr., din 20 coale 55 cr.; **Chronica scolară**, Protocol de clasificatiune, legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr. — **Consemnarea pruncilor obligați a frecuenta scoala**, **Conspect despre absenții**, **Conspect sumaric despre absenții scolarilor** pentru protopresbiteri, coala à 2 cr.

Instrucțiunea pentru manuarea condicelor scolare 20 cr.

Litere mobile pentru mașina de cetire, după ortografia fonetică, 145 bucăți. Prețul 2 fl. 50 cr.

[679] 9

Catalogul cărților gratis și franco.

Comandele se efectueșc numai prelungă rambursă (Nachnahme, Posta felvétel), computând 10 cr. pentru pachetare.

O înlesnire mare la comande mai mici sânt asignațiunile postale, cu cari se poate trimite suma pentru cărți comandate, adaugându-se și porto postal.

Tipărituri pentru protopresbiteri și parochi.

[707]

3—6

TASCHEN UHREN Oroloage de busunariu
fl. 2.78.

Orologiul cel mai bun pe lume,

cu lanț și etui fl. 2.78. Un orologiu de busunariu de Genf din cel mai fin Nickel, cu cășulia de cylinder dintre cele mai frumoase, se trage tot la 36 de oare, cu lanț de maill frumos fl. 4.46., același orologiu Anker, pe 15 rubine, cu lanț de maill cu tot fl. 5.96. Oroloage de busunariu remontoir din Nickel fin fără cheie, cu lanț fin de maill fl. 8.95. Același din argint curat fl. 11.20. Cele mai fine oroloage de busunariu pentru dame cu lanț cu tot fl. 4.80, fl. 5.80, fl. 6.80. Lanțuri de maill singu atice fl. 1.20.

Rix, orologieriu Viena, II.

MORBUR SECRETE

le vinde pe basa esperițelor celor mai noue științifice, chiar și în casurile cele mai desperate, fără de a turbare în ocupațiune. Deasemenea și un rile cele mai rele ale păcatelor secrete din tinerete (onania), destrucțiunea nervilor și impotența. Discrețiune cât poate de mare. Ne rogăm pentru rap detaiat despre morb. [645] 2

Dr. Bella,

membre la societăți științifice etc.

6, Place de la Nation 6. — PARIS